

or haar
prikke-

en we
punt,
niet te

in, dat
waarbij
ijst, de
sepa-
us geen

eft dit
kelijck
van het
steerd.

van dit
or een
voor-
ik mij
verlo-
aar van
te vcr-
a deen,

at men
ed niet
ge. Im-
aarvoor
len Ko-
ren wel

Kerk te
hris-
in deze
resticht
en liet
te ver-
s kerk
zeldse
Syno-
eventig
arigen
schud.
geind-
goede-
gebou-
e be-
lle uit
in zijn
ij af te
i. vast-
t alles
oe ook
aar fei-
eigen-
e geeft

toond
genblik
valsche
ug kan
van de
el ka-
mther-
stven,
and te
idt aan
kerk te

ge-
word
denals
ze d.
at men
ke da-
duiden

ters is
en ver-
rech-
ze zien
loordat
staan,
en dus
de his-
verhou-
noeten.
ing zus
te be-
schts-
stipunt
vroer-
ere ge-
studie
leven

alising
het her
ge uw
ge te
ok an-
ewaart
komst

Nu doorzetten ware alles verspelen ge-
weest.

Juist in kalm wachten en dus *dolerend*

optreden, lag ditmaal al ons behoud.
Dit is het wat dan ook Dr. Hoedemakers
voelde toen hij uitriep: „Ziet, dan komt
het oogenblik, waarop het abnormale weer
plaats maakt voor iets normaals!”

Dit is het.
Al dient er bijgevoegd, dat het blijken
de historie, den Heere volstrekt niet altoos
belijfd heeft, de palen en perken onzer
kerken altoos daar te laten staan waar de
ouden die gezet hadden.

Te Rome is de kleine Waldensische kerk
nader aan de kerk die Paulus er vond, dan
de kerk van het machtige Pontificaat. En
toch is het na achttien eeuwen nog niet
mogen gelukken, om die machtige kerk
deugdelijk te reformeeren.

Een taak, een roeping, die toch altoos
moet vastgehouden.

Ge moogt niet zeggen: Romes kerk gaat
ons niet aan. Ge erkent haar Doop en be-
tuigt dus wel terdege dat ze nog met de
kerk van Christus te maken heeft, al konde
ge niet anders dan haar Hierarchie, als val-
sche kerk, uitwerpen; maar juist daarom
blijft de eisch tot reformeering van de Room-
sche kerk nog steeds voor u bestaan.

Noem dat nu, slaan in de lucht, grijpen
naar het onmogelijke, willen reiken aan den
hemel. En toch is het zoo, en mag er geen
schilfer van afgenomen: Het zuivere Evan-
gelie van onzen Heere Jezus Christus moet
doorgaan en moet doorwerken, zoo ver de
naam van Jezus wordt genoemd.

Een kerk-een kerkje is de syste-
matiseering van een ongeloofvige gedachte. 1)
Ik van Petrus, gij van Apollos, mag en
kan in Christus' kerk niet bestaan.

Christus is niet gedeeld.

En daarom moogt en kunt ge ook niet
splitsen.

De „valsche kerk” is daarom nooit het
corps gedoopten, noch ooit het corps be-
lijders, maar *alleen* het valsche kerkbestuur.

Dat wordt al- en uitgeworpen, maar van
de eeuwen oude kerk, die in het Paradijs
gesticht en op den Pinksterdag volcind is
in afmeting, en al deze eeuwen is doorge-
gaan, en doorgaat tot aan de volcinding
der dagen, van die kerk, die één is met de
triomfeerende kerk in de gewesten der ge-
zaligden, scheidt, wie van den Christus niet
scheiden wil, nooit.

Gaarne voegen we ons dan ook bij deze
woorden, waarmee de schrijver zijn *Nas-
chrift* besluit:

„Laat mij dan nog alleen dezen wensch uit-
spreken, dat de broeders, die in de strikken
van het Synodaal regime gevangen zijn, omdat
zij op de wegen, die niet naar het Woord wa-
ren, in de dichte nevelen, waarin men rondastte,
van het gezelschap, waartoe zij behoorden, zijn
afgedwaald, gevonden en verlost mogen worden.
De belijdenis van schuld, waarin de *Herant*
voorging, en de toon van verontmoediging, die
hieruit sprak, doet mij dit op hoop tegen hoop —
ik durf niet zeggen verwachten, maar — be-
geren.”

Ach! dat het ook in onze Kerk vervuld werd:
„Als de Heere de gevangenen Zions weder-
bracht, waren wij gelijk degenen, die droomden.
Toen werd onze mond vervuld met lachen en
onze tong met gejuich; toen zeide men onder
de heidenen: De Heere heeft groote dingen
aan dezen gedaan,” enz. (Ps. 126).”

Toch koestere men niet te veel hoop, dat
zoo vele leeraars het juk nu reeds zullen dur-
ven afwerpen.

Ook in de dagen der reformatie van
1517 was het getal geordende leeraars,
die hier den moed toe in hun geloof von-
den, naar verhouding, o, zoo klein; en van
degenen die overkwamen waren er, helaas,
nog maar al te veel, in wier leven en wan-
del uitkwam, hoe ze nog wel iets anders
dan „den Heere te behagen” op het oog
hadden.

Men kent de klacht van den ouden grijs-
en kerkvader: „In de hemelen daarboven,
mijn zoon, zult ge verbaasd staan, hoe
weinig priesters ge er ontmoeten zult!”

Wel eenigszins vreemd zal het menigen zijn
voorgekomen, dat Mevrouw de Wed. Capa-
dose in een advertentie licht gaf aan hare
„verontwaardiging” over de oprichting van
„Capadose.”

Niet natuurlijk alsof iemand zou kunnen
meenen, dat het aan de achtergeblevene
weduwe van onzen Capadose ook maar
van verre onverschillig kon zijn, aan wat
zaak en aan wat bedrijf men den naam
van haar onvergctelijken echtgenoot ver-
bond.

Voor die uiting van het bedroefde
beroofde hart als zoodanig zal dan ook een
ieder met ons ongevinsden eerbied koest-
teren.

Maar mag toch ook zoo de vraag niet
gedaan, of Mevrouw de Wed. Capadose de
betekenis van haar overleden man zoo-
doende niet eenigermate te klein neemt?

Zeer zeker er zijn mannen wier naam,
na hun afsterven, alleen aan hun weduwen
en wezen behoort.

Maar zulk een kleine en daarom voorbij-
gaande man was Capadose niet.

Capadose behoorde aan meer dan aan de
zijnen, hij behoorde aan het *Christelijk
Nederland*.

Dat Christelijk Nederland heeft Capadose
van zijn God ontvangen. Heeft Capadose
gehoord, gezien, genoten, en zeer
scherp het spoor door hem zien teekenen,
waar in Capadose meende en wilde dat
„Heeren volk” zou worden geleid.

Hij gaf geen bazuin van onzer geluid
te hooren.

Capadose was onder de beslisten een der
meest beslisten. Velen veel te beslist.

1) Al kan, dit practisch in ondergeschikten vormen
loos noodzakelijk en geoorloofd zijn.

En toen nog bijna niemand moedig voor
het drievoudig snoer onzer Gereformeerde
Belijdenis durft te komen, deed hij dit.
En terwijl men dus, bij elk minder groot
en minder publiek man ook o. i. eerst
bij de zijnen zou moeten aanvragen, of
men zulk een naam bezigen mocht, kan
die eisch bij een zoo veel grooter man,
gelijk Capadose — was, onmogelijk gesteld
worden.

Immers bij alle publieke personen be-
staat altoos de mogelijkheid, dat hun ach-
tergelaten betrekkingen niet geheel dezelfde
denkbeelden zijn toegedaan, als zij zelf in
hun geschriften predikten.

Heemskerk b. v. is op politiek terrein
een bijna tegenovergestelde overtuiging toe-
gedaan, als die door zijn zoon, Mr. Th.
Heemskerk wordt voorgestaan.

En voorbeelden van gelijksoortige ge-
valen zijn hier en in het buitenland voor het
grijpen.

Hing men dus bij zulk een keus van
naam af van het goedvinden van nagelaten
betrekkingen, dan zou men vaak belemmerd
worden in de propaganda van wat juist de
ontslapene had bedoeld.

Aan dien regel kan en mag men zich
dus bij publieke personen niet binden.

Hun naam is gemeengoed.

Is een banier, waaronder een ieder gaan
mag, die zedelijk voor God overtuigd is, in
hun geest te handelen.

En daarom kunnen we niet anders oor-
deelen, of de geestverwanten en vrienden
van Capadose zullen zich zonder zweem van
gemis aan pleitfeiten voegen kunnen bij een
zoo waarlijk uitnemende onderneming als
ons in „Capadose” geboden wordt.

Immers men is er zeker van dat „Capa-
dose” geen ander voedsel voor onze Zon-
dagsscholen biedt, dan Capadose zelf zou
hebben toegejuicht, en dat men op verre
na niet hetzelfde van alle van elders gebo-
den spijs kan zeggen, weet, helaas, ons
Christelijk Nederland ook wel.

„De heer Elout, een man uit den
tijd van het Réveil, heeft geheel den laas-
ten geestelijken strijd medegemaakt, naast
die Christelijke mannen, die bij het Chris-
tenvolk in Nederland in de hoogste eere
staan. Meer dan tachtig jaren oud, maar
onverzwakt van geestvermogen, overziet
hij geheel het tijdperk; weet hij waarom
het te doen was ook in die dagen, toen het
nog een schande was orthodox te heeten.
Met mannen als Groen en Da Costa heeft
hij de geestelijke noodden van ons volk op
zijn hart gedragen. Tot zulke historische
mannen ziet het jongere geslacht met diepe
eerbied op. Als zij tot ons spreken, moeten
wij luisteren. Hun woord is nog iets anders
dan een godgeleerde beschouwing; het is
eene belijdenis.”

„Welnu! als zulk een man, die weet
wat lijden en strijden voor des Heeren
Naam beteekent; die getoond heeft te kun-
nen wachten; die te bejaard is om van over-
ijling verdacht te kunnen worden; die te
veel eereposten bekleedt of bekleeft heeft
om nog door eerbejag bewogen te worden;
die in een omgeving leeft, welke den „Ge-
reformeerden” veel meer kwalijk dan goed ge-
zind is; die in zijn leven wel getoond heeft,
dat de belijdenis des Heeren voor hem
iets anders is dan het aannemen van een
theologisch systeem; die op geenelei
wijze in de Amsterdamse zoon-
genaamde tuchtzaak betrokken is; die
uit persoonlijke gehechtheid aan de
Vorsten uit het Oranjehuis wellicht
meer dan eenig ander Christen neiging
zou gevoelen om het Staatscreatuur van
koning Willem I te ontzien; — als die
grijsaard tot ons spreekt; als die man zich
genoot voelt openlijk te verklaren, „dat
hij voortaan alle gemeenschap opzegt met
Kerkbesturen, die zoo kennelijk den oorlog
verklaren hebben aan de waarheid Gods
en aan hare trouwe belijders,” dan vragen
wij, met allen ernst, die in ons is, ook aan
die dwalende broeders, die nog van verre
staan, niets anders dan dit:

„Wien zult gij hooren: dien Elout
van Soeterwoude?”

„Of wel den gloedmodernen Dr. Koch,
president der Synode?”

Aldus in warme taal de *Prot. Noordbr.*

Een woord, dat we moeten overnemen, én
om de juistheid én om de schrillheid der
tegenstelling.

Zoo toch is het.

De Gereformeerden ontvingen tot tolk
en woordvoerder den grijsen, door heel
ons volk op het hart gedragen Elout van
Soeterwoude.

De Irenischen kozen tot hun orgaan en
pleitbezorger, Koch uit den Bosch, een man
alleen door zijn Synodalen hamer bekend,
en die voortls alle mysteriën van ons geloof
loochent.

En juist deze tegenstelling zegt zoo veel.

Van tal van plaatsen ontvingen we in-
gezonden stukken, met allerlei besluiten
door kerkeraden genomen, of van *ulti-
matums* aan Kerkeraden gericht, die we
met opzet niet opnemen.

Hiervoor is tweedemaal reden.

Vooreerst hangt er bij zulke stappen zoo
ongelooflijk veel af van de uitdrukkingen
die men kiest en de lijn die men zich
uitstippelt, dat het verkijselijk schijnt, zich
niet op glad ijs te wagen, eer de broeders
zijn saam geweest. En overmits nu nog
slechts veertien dagen ons van het Congres
scheiden, dunkt ons nog een weinig ge-
duld zoo gewichtige zaak verkijselijk en
profijselijk.

Maar ook ten andere, alle verspilling van
woorden aan de Synodale Hierarchie komt
ons van nu aan ongeraden voor. Toen onze
vaderen tegenover de toenmalige Hiera-
chie den strijd opnamen, hebben ze uitne-

mend ingezien, dat van maanbrieven aan hun
toenmalige bisschoppen of protesten aan
den toenmaligen paus, waarlijk al bitter we-
nig heil meer was te wachten. Ze begre-
pen, dat zulk een woord nog wel mag
uitgaan, *zolang de leerling niet geworpen
is*; maar dat, zoodra de Hierarchie voor-
goed dien leerling wierp, elke verdere toe-
spraak slechts na de daad mocht komen,
en niet langer de plaats van *plichtbetrach-
ting* kon innemen.

Al zulke protesten en maanbrieven en
onderwijzingen zouden dan ook geen an-
dere diensten doen dan van papieren pleis-
ers op de wonde der eigen conscientie.

O, De kerken zijn thans waarlijk wel
voor veel te heilige en te ernstige zake ge-
plaatst, om nog heil in een aaneenrijging
van eenige groote woorden te zoeken.

Er dient, eer men weer voor Koning
Jezus roepen zal, weer een toegang tot dien
Koning in de binnenkamer te zijn gezocht.

Men behoort neder te liggen onder het
besef, hoe men zelf, o, zoo lange jaren en
veel te roekeloos de eere van dien Koning
geschonden heeft.

Er moet iets door de ziel varen van de
vraag: Hoe zal ik, en hoe zal mijn huis
vervaardigd worden, om voor de eere van
dien Koning te mogen opkomen?

En als men opkomt, zal het een beven
zijn, om toch in niets het Woord onzes
Gods meer te verzaaken.

Een luisteren naar Hem, die ook nu
weer zijn geloovigen onder zijn vleugelen
wil bijeen roepen, gelijk een klokken haar
kicken, en dan een tot Hem loopen en
zeggen: „Heere Jezus, dek ook mij!”

KUYPER.

Uit de Pers.

Ook ditmaal geven we nog een tweetal oor-
deelen uit de pers, over wat de Haagsche
Synode bestaan heeft.

Het eerste ontleenen we nogmaals aan de
Herfoming, waarin v. D. te Bl. schrijft:

„Daar de kerkelijke verwikkelingen te Amster-
dam elders geen verandering hebben gebracht in de ver-
houding der partijen in de Ned. Hervormde Kerk, zijn
zij dus, althans voorziet, en wie weet hoelang? ver-
oordeeld in den kerkverband getuimd, samen te moeten
blijven. Ik vind dit zeer te betreuren. Al schijnt door
de Kuyperphobie, bij de uiterste partijen zelfs een
stadium van vrede te zijn ingetreden, spoedig zal weer
blijken dat modern en orthodox onmogelijk in één
kerkverband kunnen samenwerken. Als de vermeende
noodzakelijkheid om zich tegen Dr. Kuyper c. s. te
verdedigen, geweken is, zal de strijd in de kerk weer
opnieuw ontbranden. Het „Wageningenche Weekblad”
o. a. begint al weer na een maanden lang, al wat
strijden kon, tegen zijne *broeders* te hebben opgewekt
in hetzelfde jongste nummer, waarin het niet zalvende
woorden hen vertroostend (er zijn ook moedelijke ver-
toersers) toesprekt, het *modern engelen* ten toon te
stellen.”

Wij weten 't, op zijn standpunt kan het niet anders.
Maar daarom is het zoo te betreuren dat, in plaats van
zulk een onzalig kerkverband te redden, geen radicaal,
minimale uitgangspunt is verkregen, zelfs niet beproefd.
Ik hoop reeds voor bijna een achttal jaren, dat zulk
uitgangspunt de vrucht zou zijn van het krachtig, open-
lijk uitgesproken protest van Hugenholz c. s. dat van
geen minder revolutionairen geest getuigde dan het be-
kende besluit der Amsterdamse kerkeraadsliden —
echter te vergeefs.

Verzoeken mij, daarom, geschiedte Redactie, mijne
sympathie uit te spreken, met het stukje van Q. N.
geplaatst in het jongste nummer der *Herfoming*.
„Waar zóó de belangen bepleit worden van het min-
delijk uitgangspunt, daar is de verwachting niet onge-
grond, dat steeds meerdere stemmen in dien geest zich
zullen verheffen en eindelijk zuiverder toestanden in
het leven worden geroepen.”

Daarom heb ik mij bij de dragers doet op het woord
van Q. N. de aandacht te vestigen, is het doel van
deze weinige regels, wier plaatsing gij misschien
geschikt vindt voor uw geacht blad, dat niet door den
hartstocht van het „kerkverband” wordt verblijnd.

Het is zeer te betreuren, dat in de *Herfor-
ming* zoo dikwijls anoniem wordt geschreven.
Met man en paard genoemd zegt zulk een
stuk zooveel meer.

Het tweede oordeel vonden we in de *Maas-
en Scheldt*, die zich aldus uitspreekt:

„Het jaar 1886 zal blijven wegen in de Kerkgeschie-
denis van Nederland.”

Reeds hadden zeven kleinere gemeenten, die van
Kootwijk, Voorthuizen, Reijmersdal, Leidsdorp, Kollum,
Gerksekerker en Anjum het juk der tegenwoordige
„kerkeraadsliden” genootschappelijke hiërarchie afgeworpen. En
thans bracht ons de *Herant* van j. Zondag het heugeli-
jk bericht, dat men ook in de hoofdstad onzes lands
het werk der kerkreformatie krachtig ter hand heeft
genomen. Onder medewerking der voor „ontrent” ver-
klaard leden is de Kerkeraad aldaar de vorige week
weder opgetreden, en heeft zonder verder uitstel den
band met de Synodale Organisatie van 1816 verbro-
ken. De officiële oorkonden van dezen stap, de „Ver-
klaring van den Amsterdamse Kerkeraad,” „het Be-
richt van Reformatie” en de „Verklaring van de ont-
zette Kerkeraadsliden” zullen over heel ons land die-
pen indruk maken.

De twee genoemde stukken staan reeds in volle
leentje afgedrukt in de *Herant*, en wij betuigen in op-
rechtheid, dat wij nog nooit iets uit de Amsterdamse
Kerk lasen, dat zóó boeiend, en roert en treft, als deze
opstellen. Hier is alle gedachte aan alim overleg bui-
tengesloten, hier komen *menschen* te voorschijn, vol van
heilige geestdrift, aan het woord, onder de aanblik van
des H. Geestes, hier is de welsprekendheid ten top punt
gevoerd.

Het verhaagt ons meer dan wij zeggen kunnen, dat
het kerkelijk proces in korten tijd reeds zoo verre ge-
voerd is. „Daden als Gods groote daden tredt men
nergens elders aan,” aldus mag wel geremd worden
doorend, die Sions heil benimmen!

Goede, alleen tot *Zijne* eere!

En voort, zij er bij deze verhoging een heilig le-
ven, een diepe verontmoediging, een aanzhoudend ge-
bed, een ijverig doorzettere arbeid.

Want wij *zijn* er nog niet. Allerevgen zucht men
nog in dezelfde boelen, die ook te Amsterdam! *zonen
tig* jaren knielden.

Moge dan de wolk, welke in die groote gemeente
reeds een verwikkelend regen over de gewesten heeft
neergedrupt, zich weldra langs het kerkelijk zwerk
uitbreiden, en den benauwden dampkring van stad tot
stad en van dorp tot dorp opzuigen.

God geve dat daaraan ook het algemeen „Kerkelijk
Congres” hetwelk op 11 Januari 1887 en de drie vol-
gende dagen te Amsterdam staat gehouden wordt,
bevoorijelijk zij.

Door het geloof zijn de muren van Jericho geval-
len. — Door het geloof zullen ook de schuipporten der
Synodale Hierarchie op hare hengsels springen,
en de gevangene kinderen Gods teruggegeven worden.
Houdt dan moed, Amsterdamse kerkeraadsliden, al
werdt gij voortaan tot groote opofferingen geroepen.
Hartelijk heeten wij u welkom in de nieuwe phase
van den strijd ter eere van Jezus, onzen gezaliden Ko-
ning. Gij *lijft* strijden, maar nu niet meer met ge-
bonden handen en met papieren schels, maar nu op
het vrije erf, en met het zwaard des Geestes, Gods
onfeilbaar Woord, hetwelk alleen dan recht krachtig
is om ter neder te werpen wat niet in Christus' Kerk
duikt behoort, indien zij die dat zwaard opnemden, zich
ook als ware krijgsmannen gedragen. Bij een heimsche
uitrusting tot dezen kamp, behoort ook het opvolgen
van de conquis, welke van *Babri* komen.

Bouwt dan voort aan uw tabernakelen, doet het
alleen in 's Heeren kracht, onder leiding van Zijn
Geest en Hij zelf zal het u wel doen gelukken. Al
wat gij in het geloof onderneemt, zal Hij zeker kronen.
Hij make velen getrouw en bevestigte Zijn Verbond
op onze erve tot in verre geslachten.”

Mits men niet vergeet, dat Rome niet op
één dag gebouwd is, en niemand, die het goed
met de reformatie der kerken meent, mag
wenschen dat er een wonderboom bij Niveve
opschiet, zal, naar we vertrouwen durven,
deze hope worden vervuld.

KUYPER.

Voor Kinderen.

Oud en Nieuw.

't Zal denklijk nog in 't Oude jaar zijn, dat
ook vele van de jonge lezers dit blad in huis
en mogelijk ook reeds in handen krijgen. In
alle geval komt het ditmaal in de wereld juist
op de grens van het Oude jaar en het Nieuwe.

Dit maakt, dat we als vanzelf aan die beide
denken. De Romeinen hadden een atgod die
Janus heette, en afgebeeld werd met twee aan-
gezichten. Hij was namelijk de god van de
maand Januari, en zag dus, zeiden zij, in het
jaar dat heenging en ook in dat, 't welk kwam.

Gelukkig hebben wij niet als de Romeinen ge-
den in tempelen en voor een maand. Onze God
toch woont in den hemel. Hij is de *ewige* God,
wiens jaren nooit begonnen zijn of eindigen, altijd
Dezelfde. Maar toch kunnen we van de Ro-
meinen nog wel iets leren. En 't zou heel
goed zijn, zoo al de lezers ditmaal eens deden
als die Janus: aan 't eind van 't jaar eens
achteruit en ook vooruit zagen.

Maar waarvoor zou ik dat doen? zegt gij.
Wel, heel eenvoudig reeds omdat gij, ofschoon
nog niet oud, toch behoort tot de menschen.
Dat wil zeggen, vrienden en vriendinnen, dat
gij zijt van Gods geslacht, en *niet* behoort tot de
zoogdieren, of zijt gelijk de beesten die ver-
gaan. De kat en de hond denken niet om
't verleden en nog minder om het toekomstige;
maar wij menschen zijn anders en meer dan zij.

Doch wat nog veel meer zegt, gij zijt niet
alleen menschen maar ook Christenen. Onze
voorouders waren heidenen, maar wij kennen
den eenigen God en den Heere Jezus Christus,
in wiens naam wij zijn gedoopt. Wij hebben
al vroeg geleerd te zeggen: Ik geloof in God
den Vader, den Almachtige, en in Jezus Christus,
zijn eeniggeboren Zoon, en in den Heiligen
Geest. Of ons hart dat nu ook altemaal
meestert is een andere vraag. Evenwel we zijn
Christenen. Het Evangelie is en wordt ons
verkondigd, in kerk en school en huis. En
door dat Evangelie werkt de Heilige Geest in
ons hart, opdat we ons zouden bekeeren en
behouden worden, en den toekomstigen toorn
ontvlieden.

En eindelijk is het — 't zij gij den Heere
reeds liefheb of nog niet — goed om eens
terug en ook vooruit te zien, want het is toch
noodig, dat ge weet of gij voor- of achteruit
gaat. Dat neemt de kapitein van een schip ook
elken dag op, en wij zijn eveneens reizigers op de
grootte zee van het leven. Hoe lang nu onze
reis zal duren weet God de Heere alleen. Maar
wij zelf moeten weten, of we voor- of achteruit
gaan.

Nu, bij sommige dingen is dat makkelijk. We
zijn vanzelf een jaar ouder geworden. Ook
zijn de meeste lezers wat gegroeid, misschien
ook wat zwaarder geworden, veel steviger en
sterker. Dat is al te maal gauw te weten. De
bakker, die slachter en de kleermaker of de
naaister merken het wel, als gij 't soms ver-
geet.

Maar al waart ge nu in 't afgeloopen jaar
een voet langer, tien pond zwaarder, en ik
weet niet hoeveel sterker geworden, dat zou
u al weinig baten als ge niet meer hadt. Zeker
een gezond en krachtig lichaam is een koste-
lijke gave, waarvoor we den Heere niet ge-
noeg kunnen danken, maar wat baat het als
het niet tot eer gebruikt wordt van God, die
't gegeven heeft? En als het daartoe zal komen,
vrienden, dient ons hart anders te worden dan
het van zijn natuur is, moeten we bekeerd
worden, d. i. van den weg afgebracht, die naar
beneden is, 't verder leidt en, ons omkeerende,
overgebracht worden op den anderen, die om-
hoog voert tot God.

Als dat met iemand in 't afgeloopen jaar is
geschied, dan is hij wezenlijk ontzaglijk voor-
uitgegaan, en als hij op dien laatste weg ver-
der is gekomen, mag hij op Ongejaarsavond
blijmoedig zingen, al was ook het liefste dat
hij had van hem weggenomen.

Hoe 't nu met u zelf staat is de vraag, die
ge 't eerst hebt te beantwoorden. Dan eerst
komen er nog zooveel andere, die minstens,
even veel beteekenen als die over het groeien
en zoo al meer. Bijv. zijt ge gevorderd met uw
werk, dat is met het leeren en wat ge verder
te doen hebt? Kunt ge nu beter lezen, schrij-
ven, een som of een opstel maken dan een
jaar vroeger? Hebt ge er ook *meer lust* in? —
want dat is eigenlijk de hoofdvraag. Maar nog
eens, de grootste vraag is en blijft, die ik straks
noemde.

En als ge nu merkt, dat ge hier- en daarin
wel wat verder zijt, maar dat het toch niet
veel beduidt; als ge misschien juist op de
voornaamste vraag niets kunt zeggen, wat dan
te doen?

„Neem een flink besluit om 't beter te maken!”
schreef eens iemand bij een nieuwjaar nu dertig
jaar geleden. Maar vrienden, dat is, dunkt mij,
een verkeerde raad, of liever een heel goede, als
hij maar wat helpt. Doch wat geeft het of men
tot een lamme zegt: „Spring!” of tot een doove
„Luister!”

En toch — het geeft wel wat, als hij die 't
zegt ook maar machtig is om de kreupelen te
doen huppelen, den dooven de ooren te open-
nen. Nu wij weten gelukkig, dat er in den Hemel
Eén woont, die niet alleen machtig maar ook
gewillig is om de groten en de kleinen te
helpen, want zij hebben allen gezondigd. De
Heere Jezus, aan wiens geboorte we pas ge-
dacht hebben, is een Vriend van kinderen, en
bestrafte de menschen, die hem niet tot Hem
wildten laten komen. Het flinkste besluit waar
gij toe komen kunt is te besluiten dat gij niets
weet of kunt dat goed is, dan wanneer God
het u geeft, en aan Hem vraagt het u te
schenken. Dan zal Hij het doen, niet om uw
braafheid, maar omdat Hij in Christus Zijn
Zoon der wereld de zonden niet toerekent.
Ook kunt gij onzen Heer en Heiland alles ver-
tellen wat er verder is, al wat u moeilijk valt
wat verdrietig is voor u. Hij weet er raad voor,
beter dan gij of ik. En eindelijk zal er ook
veel wezen, waarvoor gij Hem danken kunt
want hebben we niet veel ontvangen, en
dat toch allemaal om niet, uit enkele goed-
heid en genade. De beste dank nu is, dat gij

uw hart aan den Heere geeft, die zegt: „Mijn
zoon, geef Mij uw hart!”

Ik hoop, dat de Heere God den jongen lezers en
wie er verder zijn in 't nieuwe jaar ook nieu-
wen lust en nieuwe kracht geve, en dat zij Hem
zullen vragen 't ook mij te schenken, om voort
te kunnen gaan voor hen te schrijven. Wel kan
ik niet beloven altijd maar weer geschiede-
nissen te zullen geven, zooals sommige vrien-
den schijnen te willen, maar de verhalen krij-
gen even goed hun beurt als de dieren des
velds, de vogelen des hemels en de vragers (ik
bedoel het natuurlijk even goed voor de leze-
ren als voor de lezers, al worden de eerste
niet telkens afzonderlijk genoemd).

De hoofdvraag is, dat we nut trekken
voor tijd en eeuwigheid uit hetgeen we lezen,
niet maar enkel ons hoofd opvullen. Wie leest en
niet over denkt, het niet onthoudt, is een
bodeloos vaar. Men kan het nooit vol schep-
pen. De Heere geve ons geen vergeetlijke lezers
te zijn, allereerst van zijn Woord, maar ook
niet van de *Herant*, want al zijn die beide ook
van ver niet te vergelijken, toch spreken ze
allebei, de tweede uit de eerste, van Hem die
zegt: Hoort naar Mij en uw ziel zal leven.”

Als we met Hem het nieuwe jaar beginnen,
zal 't zeker een jaar van zegen zijn.

HOOGENBIJK.

grepen, wat eigenlijk dat commando inhield, tot dat het hun eindelijk al duidelijker werd, dat zij, eigenlijk gezegd, niet mochten sturen naar het kompas en dat zij wel stuurlieden mochten blijven, maar op conditie, dat zij niet meer mochten sturen, dat zij wel bij het roer mochten blijven staan en praten en zingen en de passagiers amuseeren, maar niet sturen. En toen hun dat duidelijk werd, zeide hij: Neen, dat kan niet, dat mag niet. En sturen zullen wij, al worden wij uitgeworpen, des noods in zee. Want dat is onze roeping, want wij hebben met God te doen; en ook wel beschouwd, hebben wij in ons hart ook geene andere gedachte gehad, dan om onze roeping trouw te vervullen. Toen wij onzen ambtseer aflegden, hadden wij in de gedachte als getrouwe stuurlieden op te treden, en wij konden nooit denken, dat zij, die ons toelieten of aanstelden om als stuurman dienst te doen, zoo dom en dwaas zouden wezen, om ons als stuurman aan te nemen, in de meening op conditie, dat wij het roer van het schip en het kompas wel mochten zien, maar nooit mochten gebruiken.

Maar zoo is het niet," zegt hij. "Zeker moogt gij het Woord gebruiken." Ja zeker, om er over te spreken, maar niet om daardoor de kerk te sturen. De kerk mag niet gebruiken.

Alles moet geduld in de Kerk, Christus mag er niet in heerschen als Hoofd en Gebieder. Naar zijnen wil mag niet gevraagd, maar alleen naar de reglementen. En dat wel, terwijl die heele Kerk eene inrichting van Christus is, een huis Gods, dat dan ook wel inderdaad mag ingericht worden naar de wetten des oorspronkelijken Stichters. Die wetten zijn er nog en van die wetten mag niemand afgaan. Dus moeten wij die wetten handhaven, dat die gelden boven alle andere wetten of reglementen van later tijd. Dus zijn wij volkomen in ons recht, een opgedragen, onwettig reglement te laten vallen en ons te houden aan de wet en den regel van onzen Heere en Gebieder Jezus Christus.

Maar goed zoo! zegt gij! Gaat uw gang, alleen verlaat dan de goederen van dat kerkgenootschap, waarmee gij niet vereenigd zijt; gij eet zijn brood, zoo moet gij het ook dienen.

Voorzeker! Het genootschap verlaten wij, maar wij blijven bij de Gereformeerde kerk, ter plaatse waar wij wonen. Moeten wij de gebouwen enz. verlaten, als dat zoo wordt uitgemaakt door den rechter, dan zijn wij gereed. Maar onjuist is de opmerking, dat wij het brood eten van het kerkgenootschap. De Synode betaalt geene traktementen uit. Dat brood hebben wij van de kerk, en wel van de plaatselijke kerk, maar niet van de Synode. En als dan die plaatselijke kerk zegt: Wij willen de Synode niet meer, is het dan niet recht en billijk dat zulke een kerk een leeraar heeft, ook buiten de heerschappij der Synode staande? Een anderen leeraar wil zij niet. En zou nu die kerk hare goederen moeten overgeven? En aan wie of wien! Welk recht heeft de Synode er op, waar die goederen al lang bestonden eer er van een Synode, zooals ze nu bestaat, sprake was?

Neen, niet van het kerkgenootschap, maar van de kerk zijn de goederen herkomstig. De kinderen des huises hebben er over te beschikken. De goederen zijn aan de Gereformeerde kerken behoorende, en de gebruikers zijn verplicht, naar de oorspronkelijke bestemming aan de goederen gegeven, die goederen te gebruiken.

Is de gemeente zich bewust van hare roeping, dan mag zij die goederen niet besteden tot onderhoud van hen die de kerk verwoesten, maar wel van hen die haar opbouwen. En wanneer nu hetzij de Kerkeraad, hetzij de gemeente overtuigd is, dat men niet langer de Synode mag dienen, omdat zulks in strijd is tegen den wil van Gods, dan behoort de Synode daar niets tegen te doen. Laten dan de leden voor zichzelf spreken en zich beklagen bij den burgerlijken rechter en wij zullen zeer kalm den afloop van het geding afwachten.

Heeft de uitdrukking: "het brood te eten van het kerkgenootschap" er niet alles van, alsof de maak van uitbreiding een zaak ware alleen der predikanten en niet der gemeente?

Nu, hierover is geen betoog noodig. Op vele plaatsen is de drijkraft bij de gemeente zoo groot, dat al moet men alles overgeven, men dat liever doet dan langer te bukken onder den ijzeren scepter der Synodale Hierarchie.

Maar afgezien van het reeds gezegde, mag die uitdrukking: "wiens brood men eet", oot in dien zin gebruikt worden? Mag als regel gelden: "wiens brood men eet, diens woord men spreekt"? En dat schijnt toch wel. Het schijnt wel, dat wij maar alle gruwelen mogen en moeten doen, omdat wij onderhouden worden door de kerk. Dat gaat niet aan. Maar dan zelfs, waar dit woord doorgaat (en in goeden zin mag het doorgaan, alleen op conditie, dat men geene onrechtelijke dingen doet) keeren wij dit woord tegen den schrijver van bovengenoemd stukje in de Banier. Dan zeggen wij: Juist omdat wij predikanten zijn van de Gereformeerde Kerken in ons vaderland, past ons, dat wij, die haar moeten dienen en ook van haar onderhouden worden, haar dienen naar den wil van Christus, om als getrouwe dienaren van Christus, voor Hem verantwoord te zijn, wien wij in het Evangelie hebben te dienen. En mocht het dan gebeuren, dat men ons toevoegde: "Dan betalen wij u niet langer uit," dan zeggen wij: Best, doet wat gij meent te moeten doen, maar wij zullen onze getrouwheid aan Christus niet opofferen aan ons geld, maar wel ons geld ter wille van Christus. En wee dengene, die den Christus verloochent en nochtans het brood der kerke eet; die van Christus niets weten wil, maar wel het traktement genieten, dat verbonden is aan de bediening des Goddelijken Woords, dat men evenwel vertrappt en vergaist. Wie zou meer in zijn recht zijn; hij, die den Christus verloochent en ongedeerd het brood der kerke eet, of hij, die Christus belijdt en de kerk naar den wil van Christus wil inrichten, terwijl hij groot gevaar loopt, al zijn inkomsten te verliezen en misschien, indien de Heere het niet verhoeden zoude, naakt aan den dijk te worden gezet?

Daarenboven, van brood te eten dat wij niet verdienen, kan geen sprake zijn. Wat men ons ontnemen kan, ontnemen men ons. Aan sommigen is alles ontnomen. Waar wij iets behouden, is dit toe te schrijven aan de trouw der gemeente en voor een deel aan de gelukkige omstandigheid, dat de Kerkvoogden geen handlangers zijn van de Synode. Als de Synode kan, laat ze ons geen kruimel brood en laat ze ons van honger uitmergen. De seiten spreken. Maar God zij geloofd, wij eten eigenlijk noch brood van eenig Kerkgenootschap, noch van de Kerk, maar van onzen God, die in zijn trouw zorgt op wonderbare wijze, dat ons brood en water gewis is.

Neemt vrij alle brood ons af, onze God zal voor ons zorgen. Ten slotte nog een woord: Gij vergelijkt ons met Judas. Dat woord ver-

bittert ons niet, maar het doet ons leed om onachtzaam. Wij vragen u: Wie verraden den Heere Christus om geld? Wij, die vragen naar Christus' wil en die om onze handelingen zoo veel, sommigen alles, moeten overgeven? Wij, die toch wel toonen, dat het beginsel ons meer weegt dan het geld, of zij, die door u geduld worden in de kerk, hoewel zij de eer van Christus vertrapten en Hem als Koning der kerk verguizen? Dat is Judaswerk, om den Christus over te geven aan de vijanden, om Hem in de handen der vijanden te spelen; om hij de vijanden zich te scharen en de vrienden van Christus te verlaten. Aan de zoodanigen doen wij de vraag: "Vriend, waartoe zijt gij hier bij de vijanden van Christus? Wenscht gij met hen te leven en te sterven en hun deel te ontvangen? Zijt gij dan werkelijk eens geestes met de verloochenaars van Christus?" En zoo neen, vergezelschap u dan niet langer met hen en trekt niet meer op tegen hen, die gij als broeders erkent. Zijt gij eens geestes met de ongelovigen, zegt het dan vrijuit. Maar neen, dat is niet noodig! Gij hebt het reeds gedaan. Maar het is mogelijk, dat men wederkeert, waar men vreeselijk gedwaald heeft. Waar dat het geval is, o zegt het en belijdt het openlijk. Want het is zoo smartelijk te zien, dat zij, die voor de eer van Christus moeten staan, zich scharen aan de zijde der ongelovigen en der vervolgers. Ge-looft ons vrij, wij wenschen niet, dat gij voort-holt op den weg der Christusvervolging, maar dat gij met al de belijders van Christus u vereenigt, in gehoorzaamheid aan zijn Woord, en in liefde tot Hem en zijn volk.

J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL.

Kerkelijke Berichten.

Twaalfstal.

NED. HERV. KERK.

Vlaardingen (vac. de Bruijn): G. J. Lammerink te Voerden, P. J. Roscam Abbing te Silvolde, L. J. Sanders te Loenen op de Veluwe, J. H. Wessink te Neerlandgroek, S. Uffers te Oldemark, Otto Schriecke te Pijnacker, S. L. van Stein Callenfels te Heerde, G. J. Barger te Driebergen, L. H. P. A. Faure te Woudenberg, A. Voorhoeve te Katwijk aan Zee, A. van der Elter te Harlingen en A. H. den Boer te Mulden.

Tweetal.

REMONSTR. KERK.

's Gravenhage: J. A. Beyerman te Leiden en P. Heering te Meppel.

Beroepen.

NED. HERV. KERK.

Sootermeer en Zegwaard, L. J. van Apeldoorn te Hilt (d. Sneek). Wadenoijen (d. Tiel), P. J. v. d. Meulen te Boelsch Nieuwland. Schoondijke, A. M. Venker te Brouwe shaven, Aalsmeer, J. H. van den Bergen te Kortgene. Overasselt c. a., W. P. van Zadelhoff te Aalsum en Wetsma.

Nieuwendam, J. Bruining Jr., te Beets. 's-Heer-Hendrikskinderen (d. Gies), Chr. Yronides te Waspik. Maassluis E. Eisma te Bennekom. Emmen, B. van Popta, godsdienstonderwijzer te Utrecht. Zegveld (d. Utrecht), E. Eisma te Bennekom. Wams c. a., J. G. Bruining te Wormum. Oosterhervelen, J. Jongeneel te Heerlen. Oosterwolde, H. de Boer, rustend pred. te Meer.

CHR. GER. KERK.

Hattum, W. J. de Haas te Haarlemmermeer (oost.).

Aangenomen.

NED. HERV. KERK.

Garrelswier, H. W. M. Huijkes, cand. te Steeg bij Dieren). Bergen op Zoom, W. Haverkamp te Venhuizen.

Bedankt.

NED. HERV. KERK.

Bovensmilde en Overlangbroek, H. W. M. Huijkes, cand. te Steeg (bij Dieren). Akerdoo, H. Edema van der Tuuk te Watergang. Aartsmond, A. van Oosten te Averaath (bij Tiel). Weesp, L. B. N. Pijker te Overschie. Huisvlieden c. a., (d. Kampen), M. H. Bolkestein te Woburn. Bredevoort, J. A. v. Boven te Oost- en West-Souburg. Wageningen, J. A. v. Heijningen te 's-Gravendeel. Oost Kapelle (d. Middelburg), E. Eisma te Bennekom. Otterlo (gem. Ede), J. W. H. Kalkman te Monster. Renkum, J. H. Guldenarm te Nijland. Koelange, R. L. Janssens te Breede.

VERBETERING.

Onder de rubric "uit de Pers", in ons nummer van 19 December, komt een citaat voor dat door ons aan de Maas- en Scheldtbedr. werd toegeschreven, doch dat ontleend werd aan de Maas en Merkbedr.

De Administratie van „de Heraut" verzoekt beleefdelijk aan die geabonneerden, welke dit blad direct (dus buiten tussenkomst van boekhandelaars of Postadministratiën) van haar ontvangen, haar de verschuldigde abonnementsgelder, zijnde f 1.20, per Postwissel vóór den 15 Jan. o.k. te willen toezenden.

De kosten daarvoor kunnen van het bedrag worden afgetrokken.

Op ontvangst van den postwissel zendt de Administratie terstond hiervan bericht aan den afzender, dat tevens tot quitantie strekt.

Advertentien.

Bij A. GEZELLE MEERBURG, te Heusden, verschijnt:

De RECHT der Professor Wieland, gehouden bij de Overdracht van het Rectoraat, 21 Dec. j., getiteld:

DOLBERENDE KERKEN.

Prijs 50 Cent. Te ontbieden door den Boekhandel, of bij franco overmaking van het Bedrag, bij den Uitgever.

Daarenboven, van brood te eten dat wij niet verdienen, kan geen sprake zijn. Wat men ons ontnemen kan, ontnemen men ons. Aan sommigen is alles ontnomen. Waar wij iets behouden, is dit toe te schrijven aan de trouw der gemeente en voor een deel aan de gelukkige omstandigheid, dat de Kerkvoogden geen handlangers zijn van de Synode. Als de Synode kan, laat ze ons geen kruimel brood en laat ze ons van honger uitmergen. De seiten spreken. Maar God zij geloofd, wij eten eigenlijk noch brood van eenig Kerkgenootschap, noch van de Kerk, maar van onzen God, die in zijn trouw zorgt op wonderbare wijze, dat ons brood en water gewis is.

Neemt vrij alle brood ons af, onze God zal voor ons zorgen. Ten slotte nog een woord: Gij vergelijkt ons met Judas. Dat woord ver-

Neemt vrij alle brood ons af, onze God zal voor ons zorgen. Ten slotte nog een woord: Gij vergelijkt ons met Judas. Dat woord ver-

PROGRAMMA

Van Het Gereformeed Kerkelijk Congres.

1. Dit Congres zal, zoo de Heere wil, gehouden worden te Amsterdam, in het lokaal Prassati, op den 11, 12, 13 en 14den Januari 1887. Het wordt geopend Dinsdagmorgen te elf ure precies. Telken morgen zal het Congres in de groote zaal van Prassati door een der Amsterdamsche Bedienaren des Woords worden ingeleid en telken avond zal er vanwege de Nederduitsche Gereformeerde Kerk een openbare ure des gebeds worden gehouden op nader aan te wijzen plaats en uur.

Het Congres staat op den grondslag, dat het juk van de Synodale Hierarchie moet afgevoerd worden, een iegelijk die het Koningschap van Christus over zijn Kerk eert; zoodat de toegang tot dit Congres alleen voor zulke leden van onze Kerken openstaat, die niet schromen voor de belijdsen van dat Koningschap tegenover de Synodale Hierarchie uit te komen en dit met hun naam willen onderteekenen.

2. Doel van het Congres is eene algemeene beweging te wekken en te leiden, om al onze Kerken van onder het juk der Synodale Hierarchie uit te brengen en aan Christus, haren Koning, te hergeven.

3. Toegangsbijsjetten zijn tegen betaling van f 1.— voor de vier dagen te verkrijgen op den 11sten tot den 14den Januari 1887 aan den ingang van Prassati, en van den 15den Januari af bij de H.H. Boekhandelaren H. J. WINTER en J. A. WORMSER te Amsterdam, H. BULENS te Winterswijk, J. H. BOS en G. P. ZALSMAN te Kampen, G. J. REITS te Groningen, H. BUSKES te Utrecht, G. M. KLEMKERK te Goes, W. APPEL te Zaandam, J. J. WIARDA te Sneek, M. O. JONGBLOED te Dokkum, A. A. RENSINK te Leiden, F. WOLFERS te Meppel, F. P. DHUY te Middelburg, J. H. DUNK te Rotterdam, J. VAN GOLVERDINGE & ZOON te 's-Gravenhage, A. FISSCHER te Utrecht, A. JONGBLOED te Leeuwarden, H. J. KOEBRUGGE te Dordrecht, GEBR. BORN te Assen, H. TEN HOOVE te Utrecht, H. TULP te Zwolle, R. FUIK te Leiden, R. C. HUGHE te Rotterdam en A. BERENDS te Harderwijk.

4. De Leden van het Congres bestaan uit Genoodigden en Gasten. Alleen de eerste hebben vrijen toegang tot de Sectie-vergaderingen. De Gasten alleen met verlof van het Bureau.

5. Voor nachtverblijf en middagmaal zal zooveel mogelijk zorg worden gedragen door een Regelingcommissie. (Zie onderstaande advertentie).

6. De Sectiën zullen verdeeld zijn in twee reeksen, bevattende de eerste reeks dusgenaamde Classieke Sectiën, voor de bespreking en regeling van gemeenschappelijke belangen van de kerken in eenzelde Classis. De andere Zekelijke Sectiën, twaalf in aantal, en wel Sectie I. voor de Kerkeraaden, die als Kerkeraaden zullen te handelen hebben. Sectie II. Voor Kerkeraadsleden, die als ambtsdragers het juk hebben af te werpen. Sectie III. Voor Kerkelieden, die naar het ambt der geloovigen zullen te handelen hebben. Sectie IV. Voor Kerkvoogden, die in de zaak betrokken worden. Sectie V. Voor Evangelisatie, die alleen kerkelijk moeten worden. Sectie VI. Voor de regeling der verhouding, waarin men zich zal te plaatsen hebben tot de kerken, die nog Synodaal blijven, met name tot haar ambt, haar sacrament en haar attestatie. Sectie VII. Voor de regeling der verhouding, waarin men zal komen te staan tot de broeders van Gereformeerde Belijdenis en gemeene Kerkenorde, die zich op onderscheidene wijze buiten of binnen de Ned. Herv. Kerken georganiseerd hebben. Sectie VIII. Voor de regeling der Consulentenschappen, welke uit moet gaan van de hietoe medewerkende Kerkeraaden van Amsterdam enz. Sectie IX. Voor de oprichting van de Gemeenschap voor Predikantstraktementen. Sectie X. Voor noodige inlichtingen aangaande allerlei stoffelijke aangelegenheden, die zich bij het optreden van doeleurende kerken voordoen. Sectie XI. Voor de saamroeping van het eerste Synodaal Convent, in de laatste week van Juni te houden. En Sectie XII. Voor de Propaganda van het beginsel, door schrifturen, het houden van lezingen en hulpebediening aan geïsoleerde broeders.

Zoo dit noodig blijkt kunnen Sectiën gesplitst of geschakeld worden. 7. Voorts zal aan de orde komen het voorstel tot een petitionnement aan Z.-M. den Koning, om de Gereformeerde gezindheid deser landen bij hare rechten te bewaren, door onverwijld intrekking van de Kon. Besl. van 1816/52; almede een onderzoek naar de beste wijze, om de zaak te brengen voor den Burgerlijken Rechter.

8. Bij de toegangskaarten zullen van den 15den Januari af formulieren worden uitgereikt, waarop een ieder al die vragen of inlichtingen zal kunnen invullen, die hij wenscht aan eene der Sectiën te doen toekomen.

9. Kerkeraaden of Broeders, die buitendien nog andere vragen voor de Sectie wenschen in te zenden, kunnen dit doen, mits onder vermelding op het adres van het nummer der Sectie. Zij hebben zulk schrijven te richten aan den Heer W. HOVY, lid van den Gemeenteraad te Amsterdam.

10. De arbeid van het Congres zal op zoodanige wijze verdeeld worden, dat zij die geen gelegenheid hebben, om meer dan éénen nacht over te blijven, toch hun doel kunnen bereiken. Aan dezulken wordt dan aangeraden op den eersten dag te komen en den tweeden dag 's namiddags huiswaarts te keeren.

11. Om verdere informatie kan men zich wenden tot den Heer JAC. VAN OVERSTEEG, Keizersgracht 162.

HET COMITÉ.

AMSTERDAM, 30 December 1886.

Gereformeed Kerkelijk Congres.

Van 11—15 Januari e. k. zullen Broeders uit alle oorden van ons land, beide Opieters en Gemeentelieden, te Amsterdam samenkomen, om met elkander te beraden, volgens welke beginselen en op wat wijze de Reformatie der Kerken moet worden bewerkstelligd.

Aangenomen, dat het ondergeteekenden zijn, die zich daartoe tot een comité hebben vereenigd, indien de plicht der gastvrijheid bij de gelegenheid kon worden geoeft.

Onder hen, die de vergadering zullen bezoeken, zijn velen, die liever niet hun intrek nemen in logementen, ook voor wie het een geldelijk bezwaar zou zijn dit te doen.

Zij noodigen daarom stadgenooten, medestanders, en in het algemeen hen, die niet vijandig staan tegenover de beweging, die zich vrijmaking van onze kerk ten doel stelt, ten dringendste uit hun hierin behulpzaam te zijn.

Aanbiedingen van en aanvragen om nachtverblijf, worden ingewacht vóór of op 5 Januari e.k., met opgave van betrekking, bij den heer Jb. VAN OVERSTEEG, Keizersgracht 162. De noodige aanwijzingen zullen daarna ten spoedigste schriftelijk geschieden.

Amsterdam, 23 Dec. 1886.

Bij H. BUSKES, Haverstraat te Utrecht, is thans compleet verschenen:

Dr. H. F. KOHLBRÄGGE, Verklaring van het Boek Ruth.

Prijs f 0.75.

En zijn nog voorhanden: Dr. H. F. KOHLBRÄGGE, Zeven Leereeden over Jona. Prijs f 0.80.

Bovenstaande werke zijn bij alle Boekhandelaars verkrijgbaar en worden na ontvangst van postwissel franco door mij verzonden.

Bij den Uitgever J. H. KRUYT te Amsterdam is verschenen:

Kerken-Ordering.

GESETELD IN DE Nationale Synode der Gereformeerde Kerken, te zamen beroepen en gehouden binnen Dordrecht in de jaren 1618 en 1619.

Uitgegeven door Dr. A. KUYPER.

Prijs 25 Cent.

Is verschenen de 1de druk van:

„DE LOFSTEM" 2- en 3-stemmig Zangbundeltje voor Christ. Scholen en Huisgezinnen, door J. C. DE PUY.

Hoofdonderwijzer te Sexbierum. PRIJS f 0.35.

Nijmegen. P. J. MILBORN.

Nederl. Geref. Zendingvereeniging.

Aangezien de Financiële Commissie dit jaar als naar gewoonte niet in de gelegenheid was haar postwissel per Chr. Scheurkalender te verzenden, zoo verzoekt zij vriendelijk lange dezen weg aan allen, die een hart hebben voor de Zending, eene Nieuwjaarsgave voor bovengenoemde Vereeniging af te zenden tot dekking van het „Tekort", en die door middel van een postwissel over te maken aan onzen Penningmeester, den heer J. H. STOOVE, Warmoesstraat 58, Amsterdam.

De Heere Christus make u daartoe bereidwillig tot verheerlijking zijns Naams. Namens de Commissie, C. G. TIMMERMEISTER, President. H. VAN DEN BERG, Secretaris.

SCHOTSCHES ZENDINGSKERK.

GODSDIENSTOEFENING.

Oudejaarsavond, 7 uur. Godsdienstig besluit des jaars, F. W. A. KORFF.

Nieuwjaarsmorgen, 10 uur, F. W. A. KORFF. Zondagmorgen, 10 uur, Dr. A. FURST. Zondagavond, 6 uur, A. VAN OS.

WEEK DER GEDEBEN.

Elken avond 8 uur. Samenkomst tot Gefed. Voorgangers:

Maandagavond, Ds. A. E. v. D. DUSSEN en G. P. FRUIT Jr.

Dinsdagavond, Ds. K. SCHARTEN.

Woensdagavond, Ds. H. V. HOGERZEIL.

Donderdagavond, Ds. J. BRUMMELKAMP en W. G. HOGERBEES.

Vrijdagavond, J. H. GUNNING Jr., Hoog-leeraar, en J. S. POSTEMA.

Zaterdagavond, Ds. P. C. v. D. HORST.

Vrije Universiteit.

Bij de wisseling des jaars en bij den terugblik op al wat de Heere ons in 1886 schonk, mag ons wel een danktoot van de lippen. Hij heeft alles wel gemaakt. Eben Haizer. Het jaar 1886 is een gewichtig jaar geweest, maar ook een gelukkig jaar. Het heeft heel wat harten tot elkander gebracht, waarin het zelfde leefde, waartoe dezelfde verzuchting opklom tot den Heere: „Och, dat Israels verlossing uit Zion kwame!" Wie had ooit kunnen denken, dat de Nederduitsch-Gereformeerde kerk weer uit haar asche zou zijn herrezen: dat zooveel trage handen en slappe knieën zouden worden opgericht; dat bij zoovele honden in den lande een geopend oog zou zijn gekomen voor de behoefte van Hooger onderwijs op den bodem van Gods Woord; dat er in één woord een ontwakken zou zijn zichtbaar geworden, een breken met halfheid, een palstaan voor de eere Gods, als in vele jaren niet openbaar werd. Dat alles heeft God gedaan, die wel middelen daarvoor heeft willen gebruiken, waaronder voornamelijk de openbaring der ongerechtigheid; maar ook deze middelen zijn

door Zijn hand beschikt. Hem komt daarvoor de dank toe.

Wij gaan dan ook met goeden moed den nieuwen jaarkring tegemoet, en meenen niet te vergeefs te rekenen op de hartelijke sympathie en trouwe voorbede van die steeds breeder wordende schare van vrienden en vriendinnen, die tot hietoe den arbeid der Vrije Universiteit steunden. Dank, broeders en zusters, hartelijk dank voor hetgeen gij in den verlopen jaarkring gedaan hebt, om den bloei der stichting, welke ook u lief geworden is, te bevorderen. De Heere zal er u zijn zegen niet voor hebben onthouden — daarvan ben ik zeker. En waar nog veel land braak ligt, blijve die arbeid u steeds meer op het harte gebonden, opdat gij niet verslapst in uwen ijver. Er zijn nog plaatsen in ons vaderland waar wij agenten noodig hebben, en er zijn nog agenten, die te klagen hebben over gebrek aan belangstelling, zoodat zij nog zoo weinig konden uitrusten. Maar de Heere werkt door. Een beginsel, dat uit Hem is, is de wigge, die zelfs de rots zal doen splitsen. 1887 zal er ons weer wat van te zien geven, als wij het mogen beleven. Onverschillig tegenover dat beginsel staan, kan geen kind van God. Het is tijd, dat men zich uitspreke en elanders handen steune. Laat er dus geen Nicodemus' vrees meer zijn. Rijk en arm, geleerd en ongeleerd, man van aanzien of geringe naam, deze aardsche beedeeling — ieder spreke zich uit, dat hij en zij ook wil „dat God tot zijne eere kom" in staat en in kerk en in maatschappij en ook in de wetenschap, want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, amen!

Een onzer getrouwe agenten, doch die nog geen genoegzame ondersteuning ondervindt, is de heer J. C. Berendsen te Brummen. Hij mocht reeds een zeker bedrag aan bijdragen overmaken, door tussenkomst van Ds. Van Schelven, van Dieren, doch zijn ziel heeft behoefte aan meer openlijke sympathie en aanspoorting van degenen, die den Heere Jezus in onverderfelijkheid liefhebben en die in deze oude standplaats van onzen hoogleraar Dr. Rutgers zeker nog wel gevonden worden. En zoo zal het stellig op meer plaatsen zijn. Laat ons bedenken: een aaneengesloten leger is sterk, doch verstrooide soldaten — al zijn ze met leeuwenmoed beziel — richten doorgaans weinig uit.

W. HOVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan contributie: door Ds. H. Groeneveld te Aalburg, van W. B. te Genders f 5; van L. v. E. te Veen f 5; van A. de D. f 5; van J. de B. f 2.50; van Meij P. H. f 2.50; allen te Almkerk; van J. C. P. f 2.50; van D. P. f 2.50; van N. N. f 1.50; allen te Werkendam; van den Kerkeraad en de Kerkvoogdij der N. H. G. te H. ieder f 1.50; van G. v. B. te Wijk f 0.50; van P. V. f 1; van D. M. f 1; beiden te Dussen; van A. N. f 1; van M. de F. f 1; van J. G. f 1; van A. v. H. f 1; van Wed. de F. f 1; van J. Ph. R. f 1, allen te Andel; van M. M. f 1; van H. V. f 1; van J. S. f 1, allen te Genders; van Meij A. J. d. f 1; van Meij A. d. D. f 1; van Wed. N. d. R. f 1, allen te Almkerk; van H. G. f 1; van A. B. f 1; van W. V. f 1; van J. B. f 1; van Z. B. f 1; allen te Veen, van J. W. H. te Heusden f 1, samen f 5.00; door den heer Jb. van O. van P. v. Z. te Zwolle f 3; door den heer L. B. B. te Schraard f 1; door 't Loc. Comité te Maassluis (tweede storting) uit Rosenburg f 28.50; uit Maassluis f 33. Samen f 61.50; door den heer W. Kuhler Wm. van J. R. f 12; te H. f 1, van G. Z. te H. f 1, samen f 2; door den heer D. van der Valk te Capelle a/d IJ. f 42; door Ds. J. van der Meulen te Vuurse f 68.50; door den heer J. H. van den Heuvel te Maassluis f 5.50; door Ds. J. Hulsebos, te Zuidwilde, uit Dorkwerd f 55.50; aan collecten: door 't Loc. Comité te Maassluis, dd. 8 Dec. f 60, en dd. 12 Dec. f 101, samen f 161, waaronder f 50 voor 't Hospitium en f 0.50 voor het Studiefonds; door den heer W. Kuhler bij een spreekbeurt te Huizen f 35.81; door Ds. J. W. H. Kalkman te Monster f 76.30; door Ds. van Limburg te Uithoorn f 7.80; door Ds. W. Ringnalda te Harmelen f 63.03; door Ds. J. H. Houtzagers te Kootwijk f 7.47; gecollecteerd op de Bijbellesingen, te Zwolle, gehouden door Ds. Vonk, Ds. Vethake en Ds. de Gaay Fortman f 54.50; door den Kerkeraad te Maassluis, de collectie van 19 Dec. l. f 203.20, en nog van iemand die onbekend wenscht te blijven f 50, samen f 253.20; aan schenkingen: door Ds. W. Ringnalda van tweejaar jonggehuwen te Benschop f 12.50; door 't Locaal Comité te Maassluis, uit de Zendingkas te Maasland f 20, en van een werkmans te Maassluis f 0.31, samen f 30.31; door den heer W. Kuhler Wm. van Meij. S. d. R. te H. f 1, van S. X. f 1, samen f 2; door Ds. P. J. W. Kalkman te Middelburg, van den heer B. M. f 10, en van N. N. f 12; door den heer A. M. de Blaauw, te 's-Hage, gevonden in de collectie van de Vrienden der Waarheid bij de samenkomst van 25 Dec. jl. f 5; door den heer H. van Dijk, te Utrecht, gevonden in de collecten van verschillende godsdiensttoefeningen f 2.50, Psalm 3—36. Openb. 2—10, weinig enz. f 2.50, van iemand die wils was f 1, van A. C. te Achtienhoven f 1, dankloof bij het toedienen van den H. Doop f 1, A. X. f 1, samen f 3; door Ds. J. C. Sikkels, te Hilaard, van J. P. H. f 3; door Ds. K. Haviga te den Ham (Overijssel) f 2.50; door den heer A. Scheffers van de Zondagsschool „de Zaaier" te Gorinchem f 5; gecollecteerd in de Ned. Geref. Kerk (doeleurende) Prassati f 2.50, Werk Stand f 5, samen f 7.50; van J. d. J. te 's-Hage f 5; door den heer J. C. van Eijken van J. G. f 15; van N. te Heeg f 1000.

Voor het Hospitium:

Door het 't Loc. Comité te Maassluis gevonden bij de Collecte f 0.50.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen: door 't Loc. Comité, te Maassluis gevonden bij de Collecte f 0.50; door Ds. B. v. Schelven f 1; door den heer L. Wichers van N. N. te Vollenhove, in het huize van eenige vrienden en vriendinnen op hun Zondagavond gezelschap f 5; door den heer J. S. Schat te St. Anna Parochie van de Vrienden der Waarheid f 5; door Ds. S. Sleeswijk Visser, te Rijsoord, van diversen f 14; door den heer J. C. v. E. van J. G. f 1, te W. f 10; van de verg. „Obadja" te Dokkum f 50.75; door Prof. Ph. J. Hoedemaker uit Nijland f 40.45; uit Heeg f 35.75; uit Sneek f 78; uit Bolsward f 35; uit Bodegraven f